

Geleidebrief Kaderstellend

Naam voorstel BLD-012	Statenvoorstel Bestedingsplan Natuur 2016		
	Commissie Ruimte		9 oktober 2015
Betreft vergadering	Provinciale Staten		6 november 2015
Te verzenden aan	iBabs		
Verzenddatum	28 september 2015		
Commissiegriffier	Alma van Wallenburg	0118 – 63 1265	ac.v.wallenburg@zeeland.nl
Statenadviseur	Simon de Visser	0118 – 63 15 94	s.de.visser@zeeland.nl
Inhoudelijk ambtenaar	Petra Smits	0118 – 93 1906	p.smits@zeeland.nl
Verantwoordelijk bestuurder	C.M.M. Schönknecht-Vermeulen		

Inhoudelijk	
Aanleiding	Uitvoering afspraken uit Decentralisatieakkoord Natuur en Natuurpact en de overeenkomst manifestpartijen; bestedingsplan Natuur 2016. Betreft voorstel inzet middelen over diverse onderdelen provinciale natuurbeleid/pijlers.
Bevoegdheid	PS
Wat stellen GS voor?	Instemmen met bestedingsplan Natuur 2016 en beschikbaar stellen van het benodigde budget van ruim €19,8 miljoen; verwerking via begrotingswijziging 2016.
Argumenten	Uitvoering natuurbeleid en afspraken Decentralisatieakkoord Rijk-provincie.
Doelen en effecten	• Natuurontwikkeling In 2027 moet Natuurnetwerk Zeeland afgerond zijn. Hiervan moet Zeeland nog 1031 ha realiseren en bovendien moet nog 50 ha financieel gedekt worden. In 2016 wordt voor € 5 miljoen van de beschikbare € 6,7 miljoen ingezet voor natuurontwikkelingszaken; • Natuurbeheer Vergoedingen voor het beheer van bestaande natuur, agrarisch natuurbeheer en faunabeheer (kosten schadevergoedingen). In 2016 worden de kosten van € 10,1 miljoen gedekt door de beschikbare middelen € 9,15 miljoen voor natuurbeheer. Het restant wordt aangevuld van de middelen voor natuurontwikkeling; • Natuurbescherming Voor bescherming natuurgebieden en het Natuurnetwerk en voor soortenbescherming wordt € 0,18 miljoen ingezet; • Natuurherstel Voor het bereiken van instandhoudingsdoelstellingen Natura2000 en voor de programmatische Aanpak Stikstof (PAS) wordt de beschikbare € 3,1 miljoen aangewend; • Natuurverbreding en beleving

	Voor natuurverbreding en beleving, waaronder onderhoud wandelnetwerk en boerenlandpaden van 2100 km en Nationaal Park Oosterschelde is € 0,58 miljoen beschikbaar
Controleren	Bij de jaarrekening
Kosten en dekking	Van het totale beschikbare budget van € 19,9 miljoen is (net als in 2017) € 3,3 incidenteel voor natuurontwikkeling. In het bestedingsplan natuur 2016 is € 19,8 miljoen aan kosten opgenomen. Het verschil wordt toegevoegd aan de budgettaire ruimte.
Overige informatie	In 2016 treedt de nieuwe wet Natuurbescherming in werking. Op grond daarvan is elke provincie verplicht tot het vaststellen van een Natuurvisie. Daarin worden de kaders en ambities voor de jaren 2016-2022 zijn bepaald. Vaststelling voorzien medio 2016. GS hebben het statenvoorstel 'Startnota Natuurvisie 2016-2022' inmiddels aangeboden; behandeling in commissie Ruimte 9 oktober 2015.
Resultaat commissiebehandeling	

15013712

Provincie Zeeland

Gedeputeerde Staten

bericht op brief van:

de voorzitter van Provinciale Staten
t.a.v. de statengriffier

uw kenmerk:

ons kenmerk: 15013360dg

afdeling: Water, Bodem en Natuur

bijlage(n): 1

behandeld door: P. Smits

doorkiesnummer: 0118-631906

onderwerp: Bestedingsplan Natuur 2016

verzonden:

Middelburg, 22 september 2015

22 SEP. 2015

Geachte Voorzitter,

Hierbij bieden wij u het Statenvoorstel "Bestedingsplan Natuur 2016" aan.

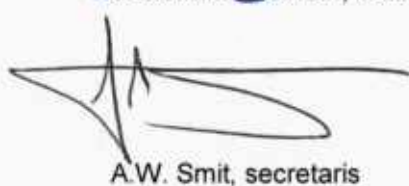
Via het Decentralisatieakkoord Natuur en het Natuurpact is het natuurbeleid volledig naar de provincie gedecentraliseerd. De provincie is verantwoordelijk geworden voor natuurontwikkeling, natuurbeheer, natuurherstel, natuurbescherming en natuurbeleving/-verbreding. Hiervoor komen jaarlijks middelen via het provinciefonds naar de provincie. Hier tegenover staan afspraken die in genoemde akkoord en pact staan verwoord. Jaarlijks wordt aan uw Staten gevraagd om instemming met de inzet van deze middelen in het daarop volgende jaar. Dit voorstel gaat in op het jaar 2016.

In 2016 treedt ook de nieuwe wet Natuurbescherming in werking. Op grond van deze nieuwe wet is elke provincie verplicht een Natuurvisie vast te stellen, waarbij de bevoegdheid bij uw Staten ligt. Dit traject is reeds in gang gezet door het aanbieden van een startnota aan uw Staten. Hiermee wordt het natuurbeleid medio 2016 voor de komende jaren bepaald.

Omdat de eerdere afspraken met het Rijk niet vrijblijvend zijn, moet de uitvoering van het beleid ook doorgang vinden. In dit voorstel wordt voorgesteld hoe de middelen over de verschillende pijlers van het provinciale natuurbeleid voor het jaar 2016 worden verdeeld. Wij verzoeken u het statenvoorstel ter besluitvorming te agenderen.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter
A.W. Smit, secretaris

PROVINCIE ZEELAND	
Afd. SG	AMBT.
Afd. TERMAIJN	Joosse
Datum	22 SEP 2015
Doc.Nr.	15013712
Zaak Nr.	
Class.	

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort: --

Bedrag:

Gedeputeerde
belast met
behandeling: C.M.M. Schönknecht-Vermeulen

Vergadering PS: 06-11-2015
Nr: BLD-012
Agenda nr:
Vergadering GS: 22-9-2015
Nr: 15013359dg

Onderwerp: Bestedingsplan Natuur 2016

VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

Sinds de decentralisatie is de provincie verantwoordelijk voor het volledige natuurbeleid. Het Rijk stelt hiervoor middelen beschikbaar, waarbij de provincie een verplichte eigen bijdrage heeft. Jaarlijks wordt aan uw Staten gevraagd om instemming met de inzet van deze middelen in het daarop volgende jaar. Dit voorstel gaat in op het jaar 2016.

In 2016 treedt ook de nieuwe wet Natuurbescherming in werking. Op grond van deze nieuwe wet is elke provincie verplicht een Natuurvisie vast te stellen, waarbij de bevoegdheid bij uw Staten ligt. Hiermee wordt het natuurbeleid medio 2016 voor de komende jaren bepaald.

Omdat de eerdere afspraken met het Rijk niet vrijblijvend zijn, moet de uitvoering van het beleid ook doorgang vinden. In dit voorstel wordt voorgesteld hoe de middelen over de verschillende pijlers van het provinciale natuurbeleid (natuurontwikkeling, natuurbeheer, natuurbescherming, natuurherstel en natuurverbreding) voor het jaar 2016 worden verdeeld.

Er is sprake van een sluitend bestedingsplan, waarbij een budget van € 110.000 overblijft. De belangrijkste keuzes zijn inzetten op goed natuurbeheer en invulling van de verplichting als gevolg van Natura2000 en de Programmatische Aanpak Stikstof. Een deel van de in 2016 incidentele extra middelen voor de ontwikkelopgave wordt daarbij aangewend voor aanvulling van het budget van natuurbeheer, natuurverbreding/beleving, de implementatie van de nieuwe wet Natuurbescherming en dekking van incidentele kosten (bijdrage Roggenplaat, afdracht grond Drenthe, terugbetalen van door derden voor-gefinancierde natuurgebieden).

Wat willen we bereiken?

Sinds de decentralisatie van het natuurbeleid is de provincie verantwoordelijk voor de uitvoering van het volledige beleid voor Natuur. De afspraken hiervoor zijn vastgelegd en ondertekend door PS in 2011 (Deelakkoord Natuur) en 2013 (Natuurpact en de overeenkomst Manifestpartijen). Met de extra taken kwamen ook middelen mee, die jaarlijks – via een decentralisatie uitkering – in het provinciefonds worden gestort. Eerder heeft het Rijk ook gronden beschikbaar gesteld aan de provincie (voor financiering natuuropgaven) en heeft de provincie aanvullend gronden gekocht van het Rijk (voor inzet voor alle doelen).

De afgelopen jaren is telkens in de maand december een bestedingsplan aan uw Staten voorgelegd met een voorstel voor inzet van deze middelen in het daaropvolgende jaar. In dit Statenvoorstel werden dan eveneens de kaders en ambities voor het Natuurbeleid voor het daaropvolgende jaar bepaald.

Door de beoogde inwerkingtreding van de nieuwe wet Natuurbescherming in 2016 is het opstellen van een Natuurvisie door de Staten van elke provincie verplicht. Dit traject is reeds in gang gezet waarbij uw Staten zijn, en worden, betrokken. In de startnota behorende bij de natuurvisie wordt een uitvoerig overzicht gegeven van het volledige natuurbeleid en via de kadernota zullen in de eerste helft van 2016 keuzes aan uw Staten worden voorgelegd.

In het voorliggende voorstel aan uw Staten zal op hoofdlijnen worden ingegaan op de verschillende onderdelen van het beleid en worden aangegeven wat het voorstel concreet voor 2016 inhoudt, zodat

de uitvoering van het beleid niet stagneert. Hiermee wordt invulling gegeven aan de eerdere (niet vrijblijvende) afspraken met het Rijk.

Na vaststelling van de Natuurvisie (medio 2016) moeten de kaders en ambities voor de komende jaren zijn bepaald.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Voor het jaar 2016 gaan we uit van een verantwoorde inzet van de van het Rijk ontvangen middelen en inzet van de verplichte eigen bijdrage van € 2.6 mln. met een sluitende begroting. Daar waar keuzes moeten worden gemaakt, wordt eerst gekozen voor goed beheer. Daarbij wordt de incidentele extra bijdrage benut voor natuurverbreding/beleving, de nieuwe wet Natuurbescherming en dekking van incidentele kosten (bijdrage Roggenplaat, afdracht grond Drenthe en terugbetalen van door derden voor-gefinancierde natuurgebieden).

Wat doen we daarvoor?

In het Deelakkoord Natuur, het Natuurpact en de overeenkomst Manifestpartijen zijn de afspraken tussen het Rijk en de provincie vastgelegd. Deze afspraken hebben betrekking op de verschillende pijlers van het Natuurbeleid. Deze pijlers zijn ook opgenomen in de programmabegroting en betreffen:

- Natuurontwikkeling
- Natuurbeheer
- Natuurbescherming
- Natuurherstel
- Natuurverbreding/beleving

Voor de opgaven zijn daartoe middelen beschikbaar gesteld door het Rijk. Deze middelen zijn opgenomen in de meicirculaire van 2015 voor de komende jaren.

Een bijzonderheid doet zich hierbij voor in de periode 2014-2017. Het Rijk heeft op Prinsjesdag 2013, in verband met bezuinigingen, besloten dat in de periode 2014 en 2015 aan alle provincies € 100 mln. minder werd uitgekeerd (de middelen voor de ontwikkelopgave voor natuur) en dit wordt gecompenseerd door in 2016 en 2017 € 100 mln. extra uit te keren (kasschuif).

Naast de Rijksmiddelen is een eigen bijdrage van € 2.6 mln. voor de provincie verplicht. Dit bedrag is in onze financiële administratie geraamd.

Tot slot ontvangen we een Europese subsidie (POP) voor agrarisch natuurbeheer en is voor de Braakman een eerdere bijdrage van derden ontvangen, die bij natuurontwikkeling kan worden ingezet. In onderstaande tabel staat een overzicht van de middelen in de jaren 2016 en volgende jaren. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de zerobased benadering voor de volgende (meerjaren)begroting en een mogelijk nieuwe herverdeling van het provinciefonds.

Bedragen in €	2016	2017	2018 e.v.
Ontwikkelopgave	6.694.994	6.694.994	3.394.994
PAS	3.129.000	3.129.000	3.129.000
Natuurbeheer inclusief Agrarisch Natuurbeheer, Faunafonds en Nieuwe Natuurwet	6.476.006	6.476.006	6.476.000
Provinciale bijdrage (beheer)	2.682.984	2.682.984	2.682.984
subtotaal	18.982.984	18.982.984	15.682.978
POP bijdrage	750.000	800.000	800.000
Middelen derden	204.885	PM	PM
Totaal	19.937.869	19.782.984	16.482.978

Natuurontwikkeling

In 2027 moet het Natuurnetwerk Zeeland zijn afgerond. De oorspronkelijke opgave was een netwerk van 6772 hectare, maar is bij de herijking en de nieuwe afspraken met het Rijk verkleind naar 5713 hectare. Hiervan moet in Zeeland nog 1031 hectare worden gerealiseerd volgens de landelijke cijfers. De financiële opgave is circa 50 hectare groter, omdat deze gronden nog in aanmerking komen voor een financiële vergoeding op grond van het desbetreffende subsidiestelsel.

Zoals reeds aangegeven is in de huidige periode sprake geweest van de zogenaamde kasschuif van het Rijk. Hierdoor waren er in 2014 en 2015 nauwelijks middelen beschikbaar voor de ontwikkelopgave en wordt in 2016 en 2017 extra geld uitgekeerd door het Rijk.

Ook het provinciale beleid was om terughoudend te zijn met aankoop en aanleg van nieuwe natuur, en met name te richten op niet te missen kansen. In de afgelopen twee jaar is daarom in het provinciale beleid een pas op de plaats gemaakt met de ontwikkelopgave. Er is hierbij gekozen om alleen de zogenaamde pijlpijnprojecten af te ronden, dat wil zeggen de inrichting van reeds voor natuur aangekochte gronden met reeds daartoe beschikbaar gestelde provinciale middelen en middelen van derden. Ook voor aankopen van grond gold een terughoudend beleid. Een uitzondering hierop vormden de niet te missen aankoopkansen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk, voor zover deze konden worden gefinancierd via de verkoopopbrengst van grond, die specifiek voor natuur van het Rijk zijn ontvangen (onderdeel Deelakkoord Natuur).

Door de extra bijdrage van het Rijk is er voor het jaar 2016 budgettaire ruimte voor de ontwikkelopgave van Natuur (€ 6.7 mln.). Op de totale natuuruitgaven is echter een tekort. Het voorstel is dan ook om in 2016 voor natuurontwikkeling ca € 5 mln. in te zetten voor:

- inrichting van de natuurprojecten Willempolder, Zwaakse Weel fase 4, Strijdersgatpolder, Wallen Sluis en Braakman Zuid;
- de toegezegde rijksbijdrage aan de Roggenplaat;
- een budget voor een verwachte aankoopkansen van grond, waarbij niet alleen de natuuropgave wordt gediend maar ook de wateropgave;
- budget voor nazorg, waarbij enkele knelpunten in bestaande natuurgebieden kunnen worden hersteld, die niet onder regulier beheer vallen en de natuurkwaliteit ter plaatse aanzienlijk verbeteren;
- de financiering van de gronden die eerder door derden zijn voorgefinancierd en die in aanmerking komen voor de subsidieregeling met daarbij beperkt een vrij te besteden budget voor nieuwe (particuliere) natuurontwikkeling;
- diverse andere incidentele natuurverplichtingen, waaronder onderzoek voor ecologisch bermbeheer en bijdragen aan bijvoorbeeld het rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving of ten behoeve van het project PINK (Parels in de Nederlandse Kust) volgend jaar;

Het restant van het budget kan dan worden ingezet voor de bijdrage aan Drenthe (landelijke verrekening van grond uit 2013), de implementatie van de nieuwe wet Natuurbescherming (waarmee extra taken van het Rijk naar de provincie worden overgeheveld) en ter dekking van het tekort op natuurbeheer.

Natuurbeheer

De provincie betaalt de vergoedingen aan terreinbeherende organisaties en particulieren voor het beheer van bestaande natuur. Hiervoor gelden landelijke afspraken, waarbij beheerders bij ingang van nieuwe contracten 75% van de normkosten voor beheer krijgen vergoed. Voor Staatsbosbeheer is dit ingegaan op 1 januari 2014. De overige beheerders ontvangen tot ingang van de nieuwe contractperiode (2018) nog 84%.

Onder natuurbeheer zijn ook de kosten opgenomen voor het Agrarisch Natuurbeheer. Om het agrarisch natuurbeheer efficiënter en effectiever te maken is in 2015 het Collectief Poldernatuur Zeeland opgericht en wordt gewerkt met een leefgebiedenbenadering. Vanaf 1 januari 2016 treedt het nieuwe stelsel in werking. In plaats van contracten met individuele boeren, is er sprake van één contract tussen de provincie en het Collectief. De kosten voor de vergoedingen van het Agrarisch Natuurbeheer zullen éénmalig iets lager zijn door een iets lagere deelname in 2016. Wel is er in 2016 sprake van transitiekosten voor het nieuwe stelsel en is voorfinanciering opgenomen voor de kosten van het Collectief.

Een derde onderdeel betreft het faunabeheer. Hierbij gaat het zowel om de daadwerkelijke schadevergoedingen als om de kosten voor de afhandeling van de schadeverzoeken.

De totale kosten voor deze onderdelen van natuurbeheer bedragen € 10.1 mln. en overschrijden daarmee de voor dit onderdeel beschikbare middelen (€ 9.15 mln.). Door een deel van de middelen voor de ontwikkelopgave in te zetten voor beheer, kan aan een goed beheer invulling worden gegeven.

Natuurbescherming

Bescherming van natuurgebieden gebeurt middels de bestaande wetgeving, zoals vastgelegd in de Natuurbeschermingswet en de wet op de Ruimtelijke Ordening. Het gaat hier om de Zeeuwse Natura2000-gebieden "Yerseke en Kapelse Moer", "Zwin- en Kievittepolder", "Drie Kreken", "Kop van Schouwen", "Manteling van Walcheren" en de "Deltawateren". Voor al deze gebieden wordt een Natura2000 beheerplan opgesteld door het daarvoor bevoegde gezag. Met uitzondering van de Deltawateren is de Provincie verantwoordelijk voor het opstellen van deze beheerplannen. Voor de Deltawateren is dit Rijkswaterstaat.

Ook het Natuurnetwerk wordt beschermd. Dit is verwerkt in de Verordening Ruimte Provincie Zeeland (VRPZ), die op 28 september 2012 is vastgesteld door PS.

Tot slot is de provincie verantwoordelijk voor de soortenbescherming, voortvloeiend uit internationale afspraken, vastgelegd in de conventies van Bern (1979) en Bonn, de Vogel- en Habitatrichtlijn en de EU Biodiversiteitsstrategie 2011-2020.

In het bestedingsplan is voor soortenbescherming budget opgenomen, waarbij moet worden opgemerkt dat ook door uitvoering van de ontwikkel- en herstelopgave invulling wordt gegeven aan het soortenbeleid.

Natuurherstel

Natuurherstel is nodig om de Natura2000 instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Hiervoor moeten maatregelen worden getroffen, die zijn vastgelegd in de Natura2000 beheerplannen. Een bijzonderheid betreft de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Met dit programma wordt ontwikkelruimte toegekend aan projecten en andere activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken, waarbij specifiek aangegeven herstelmaatregelen in natuurgebieden worden genomen. De PAS is in juli 2015 in werking getreden en in december 2015 wordt deze op onderdelen gewijzigd vastgesteld door het Rijk.

Voor de uitvoering van het beleid stelt het Rijk aan Zeeland € 3.1 mln. beschikbaar. Voor de uitvoering van de maatregelen geldt wettelijk een resultaatsverplichting, omdat de economische ontwikkelruimte gelijktijdig wordt uitgegeven. Bij de PAS horen landelijke afspraken o.a. voor monitoring. Vanwege het belang voor natuur en economie wordt daarom voorgesteld het volledig bedrag voor 2016 voor de uitvoering van de daartoe bedoelde maatregelen aan te wenden.

Natuurverbreding en beleving

De provincie heeft de afgelopen jaren ingezet op natuurverbreding en beleving. Onderdelen hiervan zijn jaarlijks opgenomen in het bestedingsplan voor Natuur. In het huidige voorstel zijn deze onderdelen opnieuw, met gelijkblijvend budget, opgenomen.

De provincie heeft hierbij ingezet op het betrekken van bewoners en recreanten bij het onderhoud van landschapsbeheer buiten het Natuurnetwerk. Speciale doelgroepen worden hierbij betrokken, bijvoorbeeld maatschappelijk zwakkere groepen (zorg, speciaal onderwijs). Ook de ontsluiting van het platteland is een vorm van natuurverbreding. De provincie betaalt het onderhoud van het wandelnetwerk en de boerenlandpaden in Zeeland (totaal 2100 km). Deze activiteiten worden uitgevoerd door Stichting Landschapsbeheer Zeeland. Ook het Nationaal Park Oosterschelde wordt financieel ondersteund. De totale kosten van de activiteiten bedragen € 580.000 voor het jaar 2016.

Wat mag het kosten?

In het bestedingsplan 2016 worden de decentralisatiemiddelen toebedeeld naar de natuuropgaven. In totaal is er voor 2016 € 19.937.869,- beschikbaar. Met de, in dit voorstel, aangegeven keuzes kunnen de opgaven voor 2016 tot een totaalbedrag van € 19.826.419,- worden gefinancierd, waarna een beperkt budget overblijft van € 111.450,-. Dit bedrag kan worden toegevoegd aan de budgettaire ruimte 2016.

Financiële consequenties externe inhuur: geraamd op --

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten,
Drs. J.M.M. Polman, voorzitter,

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 september 2015, nr. 15013359dg;

besluiten:

- instemmen met het bestedingsplan Natuur 2016
- op basis van het bestedingsplan het hiervoor benodigde budget van € 19.826.419,- beschikbaar stellen en dit via de eerstvolgende begrotingswijziging 2016 te verwerken.

Bestedingsplan natuur 2016 (bijlage bij Statenvoorstel)

Omschrijvingen	Beheer (B) / Ontwikke- ling (O)	Budget- houder	CODA- activiteit	Detail- ering	Kosten- soort	Bestedings- plan 2016
----------------	--	-------------------	---------------------	------------------	------------------	--------------------------

Kosten Natuur

Natuurbeheer (incl. Agrarisch Natuurbeheer, Faunabeheer)						10.069.627
Overige kosten beheer (voornamelijk natuurverbreding/beleving)						580.257
Natuurbescherming						180.000
Natuurherstel (incl N2000)						3.130.000
Natuurontwikkeling						5.025.000
afrekening Drenthe						584.535
nieuwe Natuurwet						257.000
totaal lasten Natuur						19.826.419

Dekking budgetten (nu beschikbaar in Coda)

natuurontwikkeling Jansen 2	O	DJL	72847			6.600.000
verdeling natuur vanaf 2016	O	DJL	73107			94.994
verdeling natuur vanaf 2016 beheer	B	DJL	73111			6.832.006
verdeling natuur vanaf 2016 herstel	B	DJL	73112			2.773.000
verplichting die reeds is opgenomen in de 2.6 mln	B	DJL	73017			1.010.000
verplichte uitgave ogv deelakkoord	B	DJL	72691			1.672.984
voorziening NME Braakman	O	DJL	00314			204.885
POP bijdrage ANB	B		nw act.			750.000
totaal dekking Natuur						19.937.869